

הַלְקָטָה (נִלְקָטָה דל; א) [נִלְקָטָה ק: מולין קי.א; א] [גיר' הרא"ש אבא, (ד) [לעיל ה.], (ס) גי' ר"ף והל"ש או קורה, (ו) [נִלְקָטָה יא.], (ז) שבת ג. וקח. לקמן יב. כב. נט: לה, (ח) "ואו" איתא בד"ץ, (ט) [נִלְקָטָה לה.], (י) ומתא [נִלְקָטָה דף ט.], דכ"ץ בודיל' ואותיו בעקמומיתו אין כלה לפי ד"ל דבני ראשו האחד לא רזו לעשות להם מיקון [ת"י],

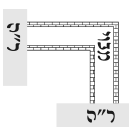
גליון הש"ם

תוס' ד"ה רב אמר וכו' דהא צה"פ מחגי מן התורה. עיין לקמן דף כב ע"א תוס' ד"ה והל"י: בא"ד איבא לסייע דמפולש גמור חזי. עיין לקמן דף י ע"ב תוס' ד"ה עושה פס:

מוסף רש"י

דפתחא בקרן זווית לא עבדי אינשי. דלאו אורחיה הוא (לקמן צד.א) בקעה מצא. כלומר אינ בני תורה שדעו לזה, כבקעה זו שאין לה שומר והכל פרוץ (לקמן ק.פ)

מנידו. כותל ארכו ולא אכל ראשו אלא שיש ארבעה עומד מן הפתח עד הפירצה: **מראשו**. שהיה מצוי רחב כ' אמה וסתמו עשר אמות כדמנן [ב]. והרחב מעשר ימעט ונפרצה פירצה באותה סתימה: **לא תפלוג עלאי**. לומר דרב מכשר פירצת עשר צנידו דהא רב איקלע לדמחריא כו': **בקעה מלא**. עמי הארצים היו ומוזולין צמלות והחמיר עליהן לעשות סייג להרחיקן מן העצירה כאלס הגודר בקעה פרוצה לשומרה: **מצוי עקום**. ושני פתחיו לרשות הרצים: **תורסו כמפולש**. ומצוי להר"ר נרץ זורת פתח מכאן ולחי או קורה מכאן כדלקמן אף זה נרץ לשני פתחיו

ללד רשות הרצים לחי לכל רוח ובעקמומיתו נרץ זורת פתח דפילוץ שהוא מפולש לחצירו היו כמפולש להר"ר: **תורסו כסוס**. ואין נרץ בעקמומיתו כלום אלא אלו עושין לחי לפתחן ואלו עושין לחי לפתחן דלא מזכירין זורת הפתח אלא לפתחים המפולשין זה כנגד זה לרשות הרצים. ל"א תורתו כסתום תורת מצוי סתום ונרץ לעשות לחי לעקמומיתו והיינו לחי שעושים במצוי סתום וזה קבלתי ממורי הוקן ז"ל: **אינימא ציותר מעשר**. שרוחצ פתחת עקמומיתו יותר מעשר: **צח לימא שמואל כסוס**. וניסיגי בלחי אטו לחי ציותר מעשר במצוי סתום מי מהני. וללישנא קמא כיון דיותר מעשר היו כחד מצוי

וכי האי גוונא לא לימא שמואל דלאו מפולש הוא: אלא לאו נעשר. אלמא פירצת דרדין לרב בארבעה: **מכלל דרב הונא**. אפי' בפירצה דלא בקעי רבים כגון שפרוצה למקום מטונף או למקום מקולקל בפחתים ויטין ואין דרך רבים מזויים לעבור באותה פירצה אסר נמי בארבעה: **מ"ש מדר' אמי ומרדכ אפי**. דאמרנין לעיל [ה.], אס יש שם פס ארבעה מחיר פירצה עד עשר אלמא פירצת מצוי מנידו נעשר: **הפס דאיכא גידודי**. שנשתייר מן הכותל ציסוד ג' או ד' צעדים: **הפס גוצה** על כל פני הפירצה שאינה נוחה לעבור זה: **הכא**. דאסרנא אנא בדליכא גידודי. גידוד לשון שפה: **ר"ש**. משמע רחב שש עשרה אמה ועיר שמזויין זה ששים ריבוא ואין זה חומה (ואו) **ה** שהיה ר"ה שלה מכוון משער לשער שהיא מפולש דומה לדגלי מדבר: **זורת הפתח מכאן**. בראשו אחד: **ולחי וקורה**. בסוף העיר: **יטר על כן**. לעיל מיניה איירי בצונה עלייה מצית לבית שבשני צדי רה"ר וכן גשרים המפולשין להר"ר דשרי ר' יהודה לטלטולי תותיה משום פי תקרה יורד וסותם צפ' כל גגות העירש' וקאמר צברייתא יתר על כן אפילו היכא דליכא פי תקרה הואיל

נמי קשה דאיך יועיל לחי מלד אחד או אפי' זורת הפתח ציותר מעשר הא אית ליה לרב אע"פ שיש לו זורת הפתח נרץ למעט אכל

אי אעקמומיתו קאי כדפירש רש"י אחי שפיר לרב דסגי בצורת הפתח אפי' ציותר מ"י הואיל ופתחי מצוי הפתחים להר"ר לא היו יותר מעשר * דהא צ"ה מהני מן התורה אפילו לרב ציותר מ"י כדאמרנין לקמן (ד' יא.) גבי כלאים וניהיו יש לדחות דהוי נמי מני פריך לרב אלא דמקשה אליבא דשמואל טפי בפשיטות[ועוד יש ראי' * מההוא מצוי עקום דהוה צנהרעדא כו' ואזכרזה דלתות ופירש"י עקום כמין ח' ונרץ צ' דלתות לשני עקמומית דאי לאו הכי די צדלת אחת ומיהו ר"ח גרים ואזכרזה דלת וכן כתוב צרוב ספרים ואפילו גרסינן דלתות * איכא למימר דמפולש גמור הוא ועקום צאמנע כו' ופתחו צשלשה פתחים להר"ר דממה נפשך נרץ לעשות דלתות וגבי מצוי העשוי כנדל (לקמן ד' ח.) משמע נמי כפירוש זה **ד**הי הקונט' אכל אי קאי הא דקאמר עושה צ"ה לכולהו פי' ללד מצוי הגדול ואידך גיסא משתרי בלחי וקורה היינו ללד גיסא לא אחי שפיר ואין לתמוה למה יהיה מצוי עקום חמור ממפולש גמור דסגי בצ"ה ולחי אחד דבעינן שירצה צ"ה כל בני המצוי: **ב"צד מערבין דרך רה"ר**. פ"ה רה"ר רחב י"ו אמות ומפולש משני צדדים משער לשער ומזויין זה ששים רבוא וכן יש צה"ג דבעינן דריסת ס' רבוא וקשה לר"ת דנצצת צפ' הזורק (ד' נט.) אמר דעגלות הוו תחתיהן וציניהן רה"ר ותחתיהן לא היו ס' רבוא ואומר ר"י דמ"מ דרכן היה ללאת ולצא באותו דרך ועוד הקשה דצדגלי מדבר הוו טף ונשים לאין מספר וכן קשה מערב רב ויש לומר דלא גמרי' ממשכן אלא מילתא דכתביא צמספרס: **וְיָרָרְי** וקורה **מבאן**. אף על גב דלחי לא מהני ציותר מעשרה יעשה לחי רחב עד שיחמעט האויר מעשרה: **יְתָר עַל בן אמר ר' יהודה**. פירש הקונטרס לעיל מיניה איירי בצונה עלייה כו' דשרי ר' יהודה לטלטל תחתיה משום פי תקרה יורד וסותם וקאמר צברייתא יתר על כן אמר ר' יהודה אע"ג דליכא פי תקרה שרי ר' יהודה הואיל ואיכא צ' מחילות מעלייתא והכי משמע צהדיא צתוספתא [צמחילתין פ"ו] דאהא קאי יתר על כן: מ"י

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ו.

אחת והא אי אפשר לנמנם התם נמי הואיל ולאו אדעמייהו לצב צצת אחת הוי כצידי שמים וי"ל הואיל ואי אפשר לנמנם אלא ע"י טורח גדול לא הטריחו לנמנם ולמדוד צספק דצריהם וכן משמע מלשון הקונטרס דפי' דרוב בני אדם אין יכולים לנמנם והוי ספק נמנם ואסור או לא נמנם ומותר והר"ר שמעיה פי' דמ"י למימר דצידי אדם נמי אי אפשר לנמנם והא דפרוץ כעומד מותר משום דהוי ענין ספק ספיקא שמה עומד מרובה ואפי' כי לא נפיש ושוו כי הדדי מותר והשתא שפיר קרי ליה ספק דצריהם אך קשה מלי איריא ספק דצריהם אפי' צדאורייתא נמי שרי כיון דההיתר קרוב מן האיסור דמעטס זה בעי למישרי צשמיטה צמחלה על מחלה וי"ל דהא דשרי הכא אי פרוץ נפיש היינו צח' אמות מלומנמות אכל שמה יש מעט יותר ואפי' אי פרוץ נפיש איכא ד' אמות ולכן לא שרי אלא צספק דצריהם ואס תאמר דצפרק צ' דצכורות (ד' י:) אמר נמנא מכוון צין שמי עיירות לרצנן יציאו עגלה אחת ויתנו והשתא כל אחת תציא עגלה לעצמה דשמה קרובה היא ואפי' מלומנמות הא אמר הקרובה אפילו קרובות וי"ל דממה נפשך סגי פרוץ נפיש אס רחוקה היא פטורה ואי קרובה היא יוצאה צשל תנאי מלי אמרת דילמא מלומנמות היא זה אינו מצוי: **מציידו בעשר מראשו בארבעה**. עשר אין פירושו כארבע' דעשר כשל מטע וארבעה כשל מעלה: **דפתחא בקרן זווית לא עבדי אינשי**. מיהו אס עשא' כעין פתח צמזחות ומשקוף הוי שפיר פתח כדאמר לעיל (ד' ה.) דפתח ליה צקרון זוית: **אֶחָד** זה ואחד זה בד'. אס נפרץ צקרון זוית אכל אס נפרץ מראשו צלא קרן זוית לא הוי צד' דלא פליג אדרב יהודה דאמר לקמן (ד' י:) מצוי שהוא רחב ט"ו אמות מרחיק צ' אמות ועושה פס ג' אמות והשתא הוי פירצה צ' אמות ומצינו דהוי צד' היינו משום דקא ממעט צהילוכא אכל כשהפירצה צראשו לא ממעט צהילוכא דלא צשקי פתחא רבה ועיילי צפתחא זוטא: **רַב אמר תורתו במפולש**. פי' בקונטרס דנרץ לעשות זורת הפתח בעקמומיתו דפילוץ מה שמפולש לחצירו הוי כמפולש להר"ר ולשני פתחים ללד רה"ר יעשו לחי או קורה לכל אחד וצמילתא דשמואל נמי דאמר תורתו כסתום פי' צשס רבו הזקן תורת מצוי סתום נרץ לעשות בעקמומיתו דהיינו לחי מיהו שם פי' פירוש אחר תורתו כסתום ואין נרץ בעקמומיתו כלום והלשון דחקו דכיון דתורתו כסתום מה נרץ לעשות בעקמומיתו וכפירושו משמע מדקאמר צסמוך אי ציתר מעשר צהא לימא שמואל תורתו כסתום משמע דלרב אחי שפיר ואי תורתו כמפולש קאי אפתחים דהיינו שרץ לעשות זורת הפתח צאחד הפתח צאחד הפתחים וצשני לחי ולא בעקמומיתו א"כ לרב נמי קשה דאיך יועיל לחי מלד אחד או אפי' זורת הפתח ציותר מעשר הא אית ליה לרב אע"פ שיש לו זורת הפתח נרץ למעט אכל

אי אעקמומיתו קאי כדפירש רש"י אחי שפיר לרב דסגי בצורת הפתח אפי' ציותר מ"י הואיל ופתחי מצוי הפתחים להר"ר לא היו יותר מעשר * דהא צ"ה מהני מן התורה אפילו לרב ציותר מ"י כדאמרנין לקמן (ד' יא.) גבי כלאים וניהיו יש לדחות דהוי נמי מני פריך לרב אלא דמקשה אליבא דשמואל טפי בפשיטות[ועוד יש ראי' * מההוא מצוי עקום דהוה צנהרעדא כו' ואזכרזה דלתות ופירש"י עקום כמין ח' ונרץ צ' דלתות לשני עקמומית דאי לאו הכי די צדלת אחת ומיהו ר"ח גרים ואזכרזה דלת וכן כתוב צרוב ספרים ואפילו גרסינן דלתות * איכא למימר דמפולש גמור הוא ועקום צאמנע כו' ופתחו צשלשה פתחים להר"ר דממה נפשך נרץ לעשות דלתות וגבי מצוי העשוי כנדל (לקמן ד' ח.) משמע נמי כפירוש זה **ד**הי הקונט' אכל אי קאי הא דקאמר עושה צ"ה לכולהו פי' ללד מצוי הגדול ואידך גיסא משתרי בלחי וקורה היינו ללד גיסא לא אחי שפיר ואין לתמוה למה יהיה מצוי עקום חמור ממפולש גמור דסגי בצ"ה ולחי אחד דבעינן שירצה צ"ה כל בני המצוי: **ב"צד מערבין דרך רה"ר**. פ"ה רה"ר רחב י"ו אמות ומפולש משני צדדים משער לשער ומזויין זה ששים רבוא וכן יש צה"ג דבעינן דריסת ס' רבוא וקשה לר"ת דנצצת צפ' הזורק (ד' נט.) אמר דעגלות הוו תחתיהן וציניהן רה"ר ותחתיהן לא היו ס' רבוא ואומר ר"י דמ"מ דרכן היה ללאת ולצא באותו דרך ועוד הקשה דצדגלי מדבר הוו טף ונשים לאין מספר וכן קשה מערב רב ויש לומר דלא גמרי' ממשכן אלא מילתא דכתביא צמספרס: **וְיָרָרְי** וקורה **מבאן**. אף על גב דלחי לא מהני ציותר מעשרה יעשה לחי רחב עד שיחמעט האויר מעשרה: **יְתָר עַל בן אמר ר' יהודה**. פירש הקונטרס לעיל מיניה איירי בצונה עלייה כו' דשרי ר' יהודה לטלטל תחתיה משום פי תקרה יורד וסותם וקאמר צברייתא יתר על כן אמר ר' יהודה אע"ג דליכא פי תקרה שרי ר' יהודה הואיל ואיכא צ' מחילות מעלייתא והכי משמע צהדיא צתוספתא [צמחילתין פ"ו] דאהא קאי יתר על כן: מ"י

עין משפט נר מצוה

לד א מ"י פ"ו מהל' שבת הל"ז טו"ש ע' א"ח ס' שס"ג עקיף צ: לה ב מ"י שס הל' ג יט סמג עיין דרננן א טו"ש ע' א"ח ס' שסד ס"ג:

לו ג טו"ש ע' א"ח ס' שס"ג עקיף צ:

רבינו חננאל

מצדדין בעשר, מאמצעייתו בקרן זוית בארבעה, ורב הונא אמר בין מן הצדדין בין מן האמצע בארבעה. דרב איקלע לדמהדיא ועבד עובדא כוונה, א"ל גדר גדר. כלומר לא שהלכה כך אלא ראה אותן שמקולקן והחמיר עליהן. אמר רב נחמן בר יצחק כרב הונא מסתברא, דהא אמר רב במבוי עקום כמין גומא (א) ונפרץ בסופו שהוא כמז צידיו, ואמר תורתו כמו מפולש. ואי אפשר לומר כשפרצתו יתר מעשר דהאמר שמואל תורתו כפתח. וביתר מעשר ליכא מאן דמכשר. אלא ודאי בפתח יתר מעשר ואמר רב כמפולש. אלמא פירצת מבוי מצידו בארבעה סבידא ליה לרב, וכל שהוא יתר מארבעה הריהו כמפולש. ודחי רב חנן שאני מבוי עקום דקא בקעי ביה רבים. מכלל דרב הונא אע"ג דלא בקעי רבים אסר. מאי שנא מדר' אמי ורבי אסי דא' אס נשתתיר בו פסל מחיר פירצה עד עשר. ופרקינן הא דר' אמי ור' אסי בדאית תמן גידודי. [והלכתא כר' הונא]. ת"ד כיצד מערבין רה"ר עושה צורת הפתח מיכן כו'. עד בית הילל אומי עושה דלת מיכן ולחי או קורה מיכן. ואקשינן וכי מערבין רה"ר והתניא יתר על כן א"ר יהודי' (ה) נתי"ל בלא.